

16.02.2022

Ärende/8

§ 34

Den av ledamoten Veronika Honkasalo väckta motionen om ett forsknings- och interventionsprojekt för att främja demokratin i Helsingfors förorter

HEL 2021-007722 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Veronika Honkasalo väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Vilkama, forskningschef, telefon: 0504028766
katja.vilkama(a)hel.fi
Johanna Sinkkonen, chef för lokal delaktighet, telefon: 0401834931
johanna.sinkkonen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Veronika Honkasalon aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Sammandrag

Ledamoten Veronika Honkasalo och 21 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stad inleder ett tvärvetenskapligt akademiskt forskningsprojekt för att främja demokratin i förorterna. Projektet föreslås sammanställa de befintliga forskningsrönen och med hjälp av kvalitativa metoder ta fram nya rön om skillnader i delaktigheten och valdeltagandet bland invånarna samt orsakerna till dessa. Bakom motionen ligger en oro för segregationsutveckling och särskilt för de avsevärda lokala skillnader som upptäcktes i valdeltagandet i kommunalvalet våren 2021. Dessutom föreslår ledamöterna att Helsingfors stad genomför ett interventionsprojekt för att främja demokratin i förorterna som en del av forskningsprojektet och efter det.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Helsingfors stadsstrategi 2021–2025 betonar vikten av ett datadrivet ledarskap och ett aktivt samarbete med högskolor när servicen och verksamheten förnyas. Det stämmer överens med stadsstrategin att utnyttja forskningsresultat för att utveckla stadens verksamhet i en riktning som främjar invånarnas delaktighet och demokratin.

Helsingfors stad följer aktivt upp stadsbornas upplevelse av delaktighet och ändringar i valdeltagandet. Stadskansliet sammanställer och framställer regelbundet information om dessa frågor som stöd för beslutsfattandet. Stadskansliet och sektorerna följer också aktivt högskolornas akademiska forskning om delaktighet och valdeltagande. Helsingfors stad deltar för närvarande i ett europeiskt forskningsprojekt om dessa frågor som en av de städer som undersöks.

Stadens verksamhet stöder den lokala delaktigheten och demokratin på många sätt. Delaktighets- och interaktionsmodellen som lanserades av stadsstyrelsen 2017 betonar delaktighetsaspekten i all verksamhet som staden bedriver. Medborgarbudgeteringen OmaStadi, stadslotsverksamheten, påverkningssystemet för unga samt delaktighetsarbetet och demokratifostran i småbarnspedagogiken och skolorna är några exempel på verksamhet som stöder stadsbornas möjligheter att delta och påverka.

Ett särskilt nytt forsknings- och interventionsprojekt behövs inte nödvändigtvis, eftersom det går relativt bra att besvara den här frågan med hjälp av redan befintliga undersökningar, material och åtgärder.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Veronika Honkasalo och 21 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stad inleder ett tvärvetenskapligt akademiskt forskningsprojekt för att främja demokratin i förortererna. Projektet föreslås sammanställa de befintliga forskningsrönen och med hjälp av kvalitativa metoder ta fram nya rön om skillnader i invånarnas delaktighet och valdeltagande samt orsakerna till dessa. Bakom motionen ligger en oro för segregationsutveckling och särskilt för de avsevärda lokala skillnader som upptäcktes i valdeltagandet i kommunalvalet våren 2021. Dessutom föreslår ledamöterna att Helsingfors stad genomför ett interventionsprojekt för att främja demokratin i förortererna som en del av forskningsprojektet och efter det.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Helsingfors stadsstrategi 2021–2025 betonar vikten av ett datadrivet ledarskap och ett aktivt samarbete med högskolor när servicen och verksamheten förnyas. Det stämmer överens med stadsstrategin att utnyttja forskningsresultat för att utveckla stadens verksamhet i en riktning som främjar invånarnas delaktighet och demokratin.

Kunskapsunderlag om skillnaderna i valdeltagande

Helsingfors stad följer aktivt upp stadsbornas upplevelse av delaktighet och ändringar i valdeltagandet. Enheten stadsforskning och -statistik vid stadskansliet sammanställer en statistisk rapport om valresultatet och valdeltagandet efter varje kommunalval och riksdagsval. Staden följer också regelbundet upp hur aktivt invånarna deltar och röstar i medborgarbudgeteringen samt skillnaderna i deltagande mellan olika befolkningsgrupper och stadsdelar. Dessutom har stadsbornas upplevelser av delaktighet utretts och rapporterats på basis av olika invånarenkäter.

Det finns stora skillnader i valdeltagandet mellan olika röstningsområden i Helsingfors. I kommunalvalet 2021 var valdeltagandet i det aktivaste röstningsområdet i Helsingfors nästan dubbelt så högt som i området med minst andel aktiva väljare. Motsvarande skillnader i valdeltagandet har observerats även i tidigare kommunal- och riksdagsval.

Enligt undersökningar korrelerar valdeltagandet med ålder, kön och socioekonomiska faktorer såsom utbildnings- och inkomstnivå. Förutom den socioekonomiska bakgrunden finns det även andra faktorer som påverkar valdeltagandet. Till exempel visar huvudstadsregionens välfärdsenkät 2021 på att helsingforsarnas upplevelse av delaktighet och deltagande i gemenskapsfrämjande verksamhet har ett samband med om de röstade i föregående kommunalval.

Det finns också tydliga skillnader mellan olika områden i hur aktivt invånarna röstar i Helsingfors medborgarbudgetering. Sambandet med områdets utbildnings- och inkomstnivå är ändå inte lika starkt som i allmänna val.

Nuvarande stöd för lokal delaktighet och demokrati

Helsingfors stad stöder på flera sätt invånarnas delaktighet och möjligheter att delta och kan på så vis indirekt påverka invånarnas röstningsvilja.

Principerna för delaktighet i stadens förvaltningsstadga är att utnyttja individers och gemenskapers kunskaper och expertis, att möjliggöra verksamhet som sker på egna villkor och att skapa likvärdiga möjligheter till deltagande. I stadsstyrelsens beslut om tillsättande av delaktighets- och interaktionsmodellen från 2017 beskrevs stadens delaktighetsarbete genom tio centrala delområden för delaktighet. Dessa är lokal delaktighet (stadslots- och företagslotsverksamheten), initiativ och respons, öppna data, digital delaktighet, öppnande av stadens lokaler för användning, medborgarbudgetering, sektorernas delaktighetsarbete, frivilligverksamhet och påverkansorgan.

Stadens delaktighets- och interaktionsmodell betonar delaktighetsaspekten i all verksamhet som staden bedriver. Enligt modellen har stadskansliet och sektorerna i sin verksamhet på bred front beaktat vikten av att stärka stadsbornas delaktighet.

Medborgarbudgeteringen OmaStadi är ett viktigt exempel på en verksamhetsmodell i Helsingfors som stöder såväl stadsbornas möjligheter att delta och påverka som närdemokratin. Alla helsingforsare över tolv år eller som fyller tolv under röstningsåret är röstberättigade i medborgarbudgeteringen. Syftet med medborgarbudgeteringen är att stärka kommuninvånarnas möjligheter att påverka, främja jämlikheten och öka förståelsen för kommunens verksamhet.

Staden satsade på riktade åtgärder för att främja jämlikhet och tillgänglighet i alla skeden av den andra OmaStadi-omgången. Till dessa åtgärder hörde bland annat ett aktivt partnerskap och ett omfattande samarbete med organisationer, åtgärder och resurser som riktades till vissa områden, en mångspråkig och tillgänglig kommunikation samt olika stödformer, exempelvis möjligheten att rösta med assistans i olika skeden av processen. Framöver ska kontakten med den långsiktiga områdesutvecklingen stärkas genom att OmaStadi blir en allt starkare del av områdenas verksamhet.

Stadslotsverksamheten är ett annat viktigt exempel på en verksamhetsmodell i Helsingfors som stöder invånarnas delaktighet och närdemokratin. Stadslotsarna inledde sin verksamhet 2018. Stadslotsarna arbetar med att stärka växelverkan mellan invånarna och staden i alla sju stordistrikt i Helsingfors. Stadslotsarna har bl.a. ordnat och bidragit till många evenemang som stött delaktigheten i stadsdelarna, kommunicerat om aktuella möjligheter till deltagande i områdena och gett råd om service och möjligheter att påverka i staden. Stadslotsarnas verksamhet har ökat deltagandet i sådana befolkningsgrupper som annars kan vara svåra att nå.

När stadslotsverksamheten utvecklas under år 2022 ligger tyngdpunkten på att främja stadsbornas mångstämmiga delaktighet och hjälpa dem påverka. Stadslotsarna utvecklar tillsammans med stadsborna forum och strategier som främjar delaktighet och jämlikhet så att skillnaderna mellan olika bostadsområden beaktas. Verksamheten främjar också samarbete mellan olika aktörer kring delaktighet och påverkan och stärker med hjälp av nytt kommunikationsmaterial stadsbornas kännedom om möjligheterna att delta och påverka. Stadslotsarna för lokal delaktighet bistår även stadens sektorer i delaktighetsfrågor.

Påverkningsystemet Krut för unga är ett tredje viktigt exempel på en verksamhetsmodell som stöder delaktighet och demokratiskt deltagande särskilt bland ungdomar. Krut har fungerat i Helsingfors sedan 2011. Kruts verksamhetsformer har varit stöd till självdriven verksamhet, representationsverksamhet, medborgarbudgetering och samplanering samt olika evenemang.

Det har gjorts en omfattande utvärdering av påverkningsystemet Kruts strategiperiod 2017–2021. Helsingfors använder utvärderingen som grund i sitt arbete för att stärka engagemanget på stadsnivå för att främja delaktigheten bland barn och unga. På basis av utvärderingen har man förberett en plan för strategiperioden 2021–2025 för mål, utvärdering och ledarskap på stadsnivå i Helsingfors som ska främja delaktigheten bland barn och unga. Planen granskar två aspekter av delaktighet och påverkan: hur välbefinnandet bland barn och unga kan stärkas samt hur barn och unga kan påverka stadens verksamhet och få demokratisk fostran. I planen förbinder sig Helsingfors att arbeta för att varje barn och ungdom ska få uppleva delaktighet och tro på sina möjligheter att påverka och att barnens och ungdomarnas röst ska höras mångsidigt i staden. Planen har också som mål att utveckla deltagandet bland barn och unga i olika områden och mått på hur den lokala delaktigheten förverkligas.

Vikten av att främja barns och ungas möjligheter att delta och påverka lyfts också fram i planen för småbarnspedagogik, förskolans, grundskolans och gymnasiet läroplaner och examensgrunderna vid Stadin ammatti- ja aikuisopisto. Systemet för beslutsfattande, det samhälleliga påverkandet och demokratifostran behandlas mångsidigt i skolornas läroplaner och i examensgrunderna. Inom den grundläggande utbildningen är målet att främja välbefinnandet, demokratin och det aktiva aktörskapet i medborgarsamhället. Eleverna erbjuds möjligheter att öva interaktionsfärdigheter och stärka delaktigheten i sin egen vardag. I gymnasier studeras demokratifostran och det politiska beslutsfattandet särskilt inom ämnet samhällslära, där frågorna kretsar kring bl.a. de nationella och samhälleliga systemen och påverkandet i dem. I gymnasiestudierna betonas dessutom övergripande kunskapshelheter vars

syfte är att stöda växandet som människa och stärka förmågan att verka i ett demokratiskt och hållbart samhälle. Inom den yrkesinriktade utbildningen ingår aktivt medborgarskap och samhällelig påverkan i de gemensamma delarna av examen.

Helsingforsungdomarna har också enskilda påverkanskanaler där de får öva på samhälleligt beslutsfattande och påverkande, till exempel medborgarbudgeteringens processer, ungdomsrådets verksamhet och initiativsystemet för ungdomar. Vartannat år väljer de 13–17-åriga Helsingforsungdomarna bland sig 30 ledamöter till ungdomsrådet, vars representanter har närvaro- och yttranderätt i sektornämnderna. Via ungdomarnas initiativsystem kan ungdomarna lämna in sina önskemål och ställningstaganden till stadens beslutsfattare.

Forsknings-samarbete som källa till delaktighetsdata

Helsingfors stadskansli och sektorer följer aktivt högskolornas akademiska forskning om invånarnas delaktighet och röstningsbeteende. Under år 2022 sammanställer stadskansliet befintliga forskningsrön om faktorer som påverkar delaktigheten och röstningsbeteendet. På basis av sammanställningen kartlägger staden nya möjligheter till forsknings-samarbete för att öka mängden forskningsbaserad kunskap i frågan.

Ett särskilt nytt forsknings- och interventionsprojekt behövs inte nödvändigtvis, eftersom det går relativt bra att besvara den här frågan med hjälp av redan befintliga undersökningar, material och åtgärder. I budgeten för 2022 finns ingen reservering för att beställa ett långvarigt forskningsprojekt från högskolorna och genomföra ett interventionsprojekt. För ett sådant projekt krävs ett särskilt anslag.

Helsingfors stad deltar för närvarande i det europeiska forskningsprojektet EUARENAS Cities as Arenas of Political Innovation in the Strengthening of Deliberative and Participatory Democracy som en av de städer som undersöks. Syftet med projektet är att undersöka hur sociala rörelser tillsammans med reforminitiativ i lokalförvaltningen och lokala försök kan få till stånd politiska ändringar samt inkluderande och delaktighetsfrämjande styrningsformer. För Helsingfors stad är projektets viktigaste undersökningsobjekt stadslotsarnas arbete för lokal delaktighet. Det pågående forskningssamarbetet förbättrar Helsingfors stads förmåga att rikta och utveckla stadens arbete för lokal delaktighet och olika sätt att främja delaktigheten bland stadsborna och för samtidigt in stadens strävanden ett starkt internationellt sammanhang.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Vilkkama, forskningschef, telefon: 0504028766

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

16.02.2022

Ärende/8

katja.vilkama(a)hel.fi
Johanna Sinkkonen, alueosallisuuspäällikkö, telefon: 0401834931
johanna.sinkkonen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Veronika Honkasalon aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.02.2022 § 102

HEL 2021-007722 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Veronika Honkasalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

07.02.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Muokataan aloitevastauksen tiivistelmästä lause: "Erillisen uuden tutkimus- ja interventiohankkeen käynnistäminen ei ole tarpeen..."

Seuraavaan muotoon: "Erillisen uuden tutkimus- ja interventiohankkeen käynnistäminen ei välttämättä ole tarpeen, sillä tähän kysymykseen voidaan vastata verraten hyvin jo olemassa olevien tutkimusten, aineistojen ja toimenpiteiden avulla."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

31.01.2022 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

16.02.2022

Ärende/8

Lisätiedot

Katja Vilkama, tutkimuspäällikkö, puhelin: 0504028766
katja.vilkama(a)hel.fi

Johanna Sinkkonen, alueosallisuuspäällikkö, puhelin: 0401834931
johanna.sinkkonen(a)hel.fi